

SPRAWOZDANIA — COMPTES-RENDUS — REPORTS

„TURYZM” 1991, z. 1

Andrzej Matczak

SPRAWOZDANIE Z IV MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI
TURYSTYCZNEJ PT. „KONCEPCJA TWORZENIA ŚRODOWISKA
WYPOCZYNKU I REKREACJI DLA MIESZKAŃCÓW MIAST”,
PRAGA, 21—23 LISTOPADA 1989 r.

LE COMPTE-RENDU DE LA IVe CONFÉRENCE
TOURISTIQUE INTERNATIONALE INTUTILÉE
„LA CONCEPTION DE LA CRÉATION DU MILIEU DE REPOS
ET DE RÉCRÉATION POUR LES HABITANTS DES VILLES”
PRAGUE, 21—23 NOVEMBRE, 1989

REPORT ON THE 4th INTERNATIONAL TOURIST CONFERENCE
„CONCEPTION OF CREATING RECREATION
AND REST ENVIRONMENT FOR TOWN DWELLERS”
PRAGUE, 21st—23rd NOVEMBER, 1989

W Pradze w dniach 21—23 listopada 1989 r. odbyła się, kolejna już, IV Międzynarodowa Konferencja Turystyczna, którą zorganizowało 10 czechosłowackich towarzystw naukowych i instytucji rządowych¹. Konferencje te mają już swoją tradycję i odbywają się co 3 lata od 1980 r. Pierwsza z nich, pt. „Turystyka jako doniosły czynnik międzynarodowej współpracy”, poświęcona była problematyce wypracowania odpowiednich form międzynarodowej współpracy w zakresie ruchu turystycznego. Druga, pt. „Tworzenie i ochrona środowiska przez turystykę i wypoczynek”, podjęła problematykę koegzystencji dynamicznie rozwijającego się ruchu turystycznego i rekreacji z aspektami ochrony środowiska. Trzecia, pt. „Materialno-techniczne podstawy rozwoju ruchu turystycznego”, zajęła się konkretną problematyką wytwarzania dóbr i usług turystycznych będących podstawą rozwoju poszczególnych form i rodzajów ruchu turystycznego. Rezultaty tej konferencji potwierdziły, że baza materialno-techniczna jest czynnikiem wiodącym w zaspokajaniu potrzeb wypoczynkowych uczestników krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego. W trakcie tej konferencji okazało się, jak bardzo aktualna jest problematyka weekendowego ruchu turystycz-

nego i podmiejskiej rekreacji, które ze względu na liczbę uczestników stanowią dziś podstawową część krajowego ruchu turystycznego. Stąd też czwarte spotkanie w listopadzie 1989 r., pt. „Koncepcja tworzenia środowiska wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców miast”, podjęło się kompleksowego rozwiązania wszystkich tych aspektów turystyki, które są związane z wypoczynkiem podmiejskim. Przede wszystkim rozpatrzono socjalno-ekonomiczne, przestrzenne, urbanistyczne i ekologiczne aspekty rozwoju wypoczynku mieszkańców miast oraz wypracowano postulaty zmierzające do poprawy ekonomicznego i organizacyjnego zabezpieczenia rekreacji i wypoczynku ludności miejskiej. Tak obszerną problematykę obrad realizowano w trzech sekcjach, na które przygotowano 80 referatów. Streszczenia tych referatów wydano w dwutomowej publikacji². Obrady w sekcjach poprzedziła sesja plenarna, na której przedstawiono trzy ogólne referaty wprowadzające.

Pierwsza sekcja zajmowała się „Socjalno-ekonomicznymi i pozostałymi czynnikami określającymi poziom uczestnictwa mieszkańców miast w rekreacji”. W tej sekcji w referatach analizowano i oceniano czynniki wpływające na poziom uczestnictwa ludności miejskiej w zajęciach rekreacyjno-sportowych. Przedstawiano to w oparciu o badania warunków socjalno-ekonomicznych (fundusz wolnego czasu, posiadanie samochodu osobowego i obiektu przeznaczonego do indywidualnej rekreacji — drugiego domu, liczba członków gospodarstwa domowego, dochód na członka rodziny) oraz czynników przyrodniczych (morfologia i klimat), demograficznych i urbanizacyjnych. W obradach tej sekcji zwracano także uwagę na metodykę badania i oceny potrzeb rekreacyjnych oraz wpływu szeroko rozumianych czynników cywilizacyjnych i socjalno-ekonomicznych na kształtowanie się poziomu tych potrzeb. W ramach tej sekcji przygotowano 22 referaty.

Druga sekcja skoncentrowała swą uwagę na „Przestrzennych, urbanizacyjnych i ekologicznych aspektach rekreacji mieszkańców miast”. W referatach przedstawiono analizy i oceny realizacji potrzeb rekreacyjnych w różnych regionach, funkcje rekreacyjne obszarów, czynniki określające pojemność, strukturę i poziom ich wyposażenia rekreacyjnego i turystycznego. Analizowano dostępność komunikacyjną obszarów, pojemność środków transportu, normy obciążenia przestrzeni z punktu widzenia higieniczno-zdrowotnego, socjologicznego i ekologicznego. Zaprezentowano także poglądy na specyfikę podstawowego wyposażenia wypoczynkowego w krajowym systemie osiedleńczym (powierzchnie przeznaczone do spędzania wolnego czasu) oraz w podmiejskich strefach rekreacji. W ramach tej sekcji przygotowano 29 referatów.

Sekcja trzecia rozpatrywała problemy „Ekonomicznego i organiza-

cyjnego zabezpieczenia rekreacji mieszkańców miast". Referaty w tej sekcji podejmowały problemy wyposażenia podmiejskich obszarów rekreacyjnych nawiązując do oceny socjalno-ekonomicznych struktur, pojemności i stopnia atrakcyjności środowiska. Oceniały ekonomiczne aspekty wzrostu uczestnictwa mieszkańców miast w rekreacji oraz finansowania kompleksowych inwestycji w sferze rekreacji. Referaty przedstawiciele Czechosłowacji poświęcone były w znacznej części problematyce organizacyjnego zabezpieczenia i materialnego wyposażenia podmiejskich stref rekreacyjnych w okresie wprowadzania reformy gospodarczej. W tej sekcji doszło do wymiany poglądów i doświadczeń międzynarodowych, dotyczących szczególnie ekonomicznych warunków rozwoju podmiejskiej rekreacji. Przedstawiono różne poglądy na efektywność funkcjonowania urządzeń rekreacyjnych w miastach i na ich zapleczu, możliwości przenoszenia doświadczeń z różnych krajów dla ekonomicznej oceny funkcjonowania obiektów turystycznych oraz wykorzystanie kolektywnego i indywidualnego zainteresowania ludności miejskiej wypoczynkiem weekendowym do dalszego rozwoju społeczeństwa miejskiego. Na obrady tej sekcji przygotowano 26 referatów.

Nieformalną czwartą sekcję omawianej konferencji stanowiły samodzielne obrady Komisji Geografii Rekreacji i Wolnego Czasu Międzynarodowej Unii Geograficznej, której organizatorami byli przedstawiciele Instytutu Geografii Czechosłowackiej Akademii Nauk, Naukowego Instytutu Turystyki i Spożycia Społecznego z Bratysławy oraz Domu Techniki ČSVTS z Bańskiej Bystrzycy. Spotkaniu członków Komisji i jej obradom patronował jej przewodniczący prof. L. Pedrini z Uniwersytetu w Bolonii. Problematyka obrad tej sekcji była zróżnicowana. Częściowo koncentrowała się na problemie drugich domów i ich lokalizacji w strefach podmiejskich dużych miast, uczestnictwie ludności wielkomiejskiej w wypoczynku weekendowym oraz występujących w tym zakresie zmianach (przykład mieszkańców Münster), lokalizacji uczestników wyjazdów wypoczynkowych w obszarach podmiejskich oraz możliwości wykorzystania do celów turystycznych obiektów zabytkowych znajdujących się w strefie podmiejskiej (np. podmoskiewskie dwory poszlacheckie i parki podworskie). W sposób interesujący przedstawiono problem wykorzystania istniejącego osadnictwa wiejskiego (zwalnianych przez emigrującą do miast ludność wiejską zasobów mieszkaniowych) do celów wypoczynkowo-turystycznych na przykładzie Bułgarii (M. Baczwarrow). Natomiast referaty geografów brytyjskich i prof. G. A. Eriksona z Finlandii dotyczyły w zasadzie problemów związanych z polityką inwestycyjną w zakresie wypoczynku na obszarach miejskich. Łącznie w trakcie obrad Komisji ogłoszono 13 referatów, które w najbliższej przyszłości mają zostać opu-

blikowane wraz z kilkoma zgłoszonymi, a nie przedstawionymi na pras-
kim spotkaniu:

Vystoupil J., Stachowski J. (CSSR, Polska): *Drugie domy w Czechosłowacji i w Polsce*;

Kraft Somogyi G. (Węgry): *Aktywność rekreacyjna i jej wpływ na środowisko społeczne i przestrzenne na zapleczu Peczu*;

Schnell P. (RFN): *Wewnętrzne i zewnętrzne czynniki zachowań w wolnym czasie — strukturalne i przestrzenne zmiany w latach 1975—1985 na przykładzie mieszkańców Münster (RFN)*;

Matczak A. (Polska): *Wyjazdy wypoczynkowe mieszkańców Łodzi w strefę podmiejską jako przejaw występujących powiązań miasta ze swoim zapleczem*;

Filipowicz L. S. (ZSRR): *Formowanie się terytorialnej struktury podmiejskich obszarów rekreacyjnych*;

Baczwarow M. (Bułgaria): *Osadnictwo wiejskie w Bułgarii — możliwości jakie stwarza do uprawiania rekreacji i turystyki*;

Shaw G. (Wielka Brytania): *Wpływ turystyki na ekonomikę i zatrudnienie w Wielkiej Brytanii*;

Seredina E. V. (ZSRR): *Wpływ starego budownictwa wiejskiego na zasoby rekreacyjne*;

Wokoun R. (CSSR): *Zasoby rekreacyjne i drugie domy w strefie podmiejskiej Brna*;

Gilg A. (Wielka Brytania): *Wpływ znaczenia rekreacji i turystyki jako składnika ochrony środowiska*;

Erikson G. A. (Finlandia): *Rekreacyjna działalność i strategia: przykład miasta Åbo*;

Greenwood J. (Wielka Brytania): *Polityka inwestycyjna w zakresie turystyki (badanie marketingowe)*;

Doczka K. (Bułgaria): *Przestrzenne aspekty organizacji weekendowej rekreacji mieszkańców Warny*.

Poza wygłoszonymi i wyżej wymienionymi referatami organizatorzy sesji otrzymali jeszcze zgłoszenia 11 referatów:

Llinas M. S. (Hiszpania): *Transformacja otoczenia Calvi dla celów rekreacyjnych mieszkańców*;

Maier J., Troeger-Weiss G. (RFN): *Rozwój nowych trendów w sferze wolnego czasu z punktu widzenia warunków rynkowych — przykład uzdrowiska Spass*;

Novosel P. (Jugosławia): *Przestrzenne i ekologiczne aspekty rekreacji mieszkańców Rijeki*;

Jeršič M. (Jugosławia): *Tereny rekreacji podmiejskiej w Jugosławii*;

Marinov V. (Bułgaria): *Eksploatacja drugich domów do celów rekreacyjnych w Bułgarii na przykładzie strefy podmiejskiej Sofii*;

- Rogalewski O. (Polska): *Funkcje terenów wypoczynkowych i rekreacyjnych stref podmiejskich*;
- Charalampi T. (Bułgaria): *Pozytywne i negatywne wpływy rekreacji na naturalne środowisko na wybrzeżu Morza Czarnego w Bułgarii*;
- Nabieva U. (ZSRR): *Problem określenia zapotrzebowania na krótkookresową rekreację w regionie kaspijskim*;
- Liszewski S. (Polska): *Model planowanej przestrzeni weekendowej rekreacji mieszkańców Łodzi*;
- Pepeonik V., Kelemen M. A. (Jugosławia): *Koncepcja planowania rekreacji w Zagrzebiu*;
- Rodriguez A. A. B. (Brazylia): *Turystyka socjalna w mieście Sao Paulo; problemy i rozwiązania*.

Obrady w sekcji zakończyły się dyskusją nad aktualnymi formami działalności Komisji. Przeprowadzona dyskusja w zasadzie akceptowała dotychczasową działalność Komisji. Zaproponowano, aby kolejne spotkanie członków Komisji nastąpiło poza Europą.

Przedstawiona konferencja zgromadziła wielu specjalistów. Udział wzięło w niej około 300 osób, w tym blisko 40 uczestników przybyło z zagranicy. Wśród gości zagranicznych najliczniej reprezentowani byli Niemcy, Rosjanie, Polacy, Bułgarzy, Austriacy oraz Brytyjczycy. W konferencji uczestniczyli także przedstawiciele Węgier, Włoch i Finlandii.

Organizatorzy konferencji przygotowali dla uczestników szereg imprez towarzyszących. Wieczorem w dniu poprzedzającym obrady zorganizowano pokaz filmów krajoznawczych (reklamówek) o Czechosłowacji i Pradze. W drugim dniu obrad odbyło się wieczorem spotkanie wszystkich uczestników konferencji w praskim hotelu „Belveder”. Konferencję zakończyła wycieczka po historycznych dzielnicach Pragi.

Dr Andrzej Matczak
Zakład Geografii Miast i Turyzmu
Instytut Geografii Ekonomicznej
i Organizacji Przestrzeni
Uniwersytet Łódzki
al. Kościuszki 21
90-418 Łódź

Wpłynęło:
1 czerwca 1990 r.

¹ Czechosłowackie Towarzystwo Naukowo-Techniczne, Ministerstwo Handlu i Turystyki CSR, Ministerstwo Handlu i Turystyki SSR, Rada Narodowa Miasta Pragi, Słowacka Rada Społeczna ds. Handlu ČSVTS, Naukowy Instytut Turystyki i Spożycia Społecznego z Bratysławy, Katedra Handlu Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Pradze, Katedra Ekonomiki Usług i Turystyki VŠE w Bańskiej Bystrzycy, Dom Techniki ČSVTS w Bańskiej Bystrzycy, Instytut Geografii ČSAV z Brna.

² *Koncepcja a tvorba sféry zotavenia a rekreácie obyvateľov miest. IV. Medzinárodná Konferencia o cestovnom ruchu. ČSVTS. Praha 21—23.11.1989. Zborník referátov, časť 1, ss. 134; časť 2, ss. 324.*